

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YaIMNING ISHLAB CHIQUARISH  
TARKIBI TAHLILI**

**Iskandarov Bekzod Abdujalilovich**

*Samarqand iqtisodiyot va servis instituti Iqtisodiyot nazariyasi  
kafedrasi Katta o‘qituvchisi*

*E-mail: [bekzodiskandarov1988@gmail.com](mailto:bekzodiskandarov1988@gmail.com)*

**Shodiyorov Doniyor Shodiyorovich**

*Samarqand iqtisodiyot va servis instituti 2-kurs talabasi*

*E-mail: [shodiyorovd11@gmail.com](mailto:shodiyorovd11@gmail.com)*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqola O‘zbekiston Respublikasida yalpi ichki mahsulot (YaIM)ning ishlab chiqarish tarkibini tahlil qilishga bag‘ishlangan. Tadqiqotda 2024-2026-yillardagi statistik ma‘lumotlar asosida iqtisodiyot tarmoqlari (qishloq xo‘jaligi, sanoat, qurilish va xizmatlar)ning YaIMdagi ulushi va ularning dinamikasi o‘rganilgan. Tahlillar natijasida O‘zbekiston iqtisodiyotida xizmatlar sohasi yetakchi rol o‘ynayotgani (YaIMning qariyb 47 foizi), sanoat va qurilish sohalarining barqaror o‘sib borayotgani, qishloq xo‘jaligi ulushining esa nisbatan pasayib borayotgani aniqlangan. Maqolada, shuningdek, iqtisodiyot tarkibidagi tizimli o‘zgarishlar, ularga ta’sir etuvchi omillar va kelgusidagi rivojlanish tendensiyalari tahlil qilingan.*

**Kalit so‘zlar:** *yalpi ichki mahsulot, ishlab chiqarish tarkibi, sanoatlashtirish, diversifikatsiya, iqtisodiy o‘sish, xizmatlar sohasi, tarkibiy o‘zgarishlar.*

**Аннотация:** *Данная статья посвящена анализу производственной структуры валового внутреннего продукта (ВВП) в Республике Узбекистан. В исследовании рассматривается доля экономических секторов (сельское хозяйство, промышленность, строительство и услуги) в ВВП и их динамика на основе статистических данных за 2024-2026 годы. Анализ показал, что ведущую роль в экономике Узбекистана играет сектор услуг (около 47 процентов ВВП), промышленность и строительство демонстрируют устойчивый рост, а доля сельского хозяйства относительно снижается. В статье также анализируются системные изменения в структуре экономики, факторы, влияющие на них, и будущие тенденции развития.*

**Ключевые слова:** *валовой внутренний продукт, производственная структура, индустриализация, диверсификация, экономический рост, сектор услуг, структурные изменения.*

**Abstract:** *This article is devoted to the analysis of the production structure of gross domestic product (GDP) in the Republic of Uzbekistan. The study examines the share of economic sectors (agriculture, industry, construction and services) in GDP and their dynamics based on statistical data for 2024-2026. The analysis revealed that the services sector plays a leading role in the economy of Uzbekistan (about 47 percent of GDP), the industry and construction sectors are growing steadily, and the share of agriculture is relatively decreasing. The article also analyzes systemic changes in the structure of the economy, factors affecting them, and future development trends.*

**Keywords:** *gross domestic product, production structure, industrialization, diversification, economic growth, services sector, structural changes.*

### Kirish

Yalpi ichki mahsulotning ishlab chiqarish tarkibi mamlakat iqtisodiyotining tuzilishini, rivojlanish bosqichini va raqobatbardoshlik darajasini aks ettiruvchi muhim makroiqtisodiy ko‘rsatkich hisoblanadi. Zamonaviy iqtisodiyot nazariyasida mamlakat taraqqiyoti darajasi uning iqtisodiyotida qaysi tarmoqlar yetakchilik qilishi bilan bevosita bog‘liq: rivojlangan mamlakatlarda xizmatlar sohasi va yuqori texnologiyali sanoat ustunlik qilsa, rivojlanayotgan mamlakatlarda qishloq xo‘jaligi va xom ashyo tarmoqlari yuqori ulushga ega [7, 45]. O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgan dastlabki yillarda iqtisodiyotda qishloq xo‘jaligi va xom ashyo tarmoqlari yetakchi o‘rinni egallagan bo‘lsa, so‘nggi yillarda amalga oshirilayotgan tizimli islohotlar natijasida iqtisodiyot tarkibida tub o‘zgarishlar ro‘y bermoqda. Mamlakatda sanoatlashtirish, eksportni diversifikatsiya qilish va investitsion muhitni yaxshilashga qaratilgan strategiyalar izchil amalga oshirilmoqda [8, 112]. 2025-yilda O‘zbekiston iqtisodiyoti 7,7 foizga o‘sib, yalpi ichki mahsulot hajmi 147 mlrd AQSh dollaridan oshgani iqtisodiy islohotlarning samaradorligini ko‘rsatadi. Ushbu o‘shishning asosiy drayverlari sifatida xizmatlar sohasi (14,7 foiz), qurilish (14,2 foiz) va sanoat (6,8 foiz) tarmoqlari ajralib turadi. 1-jadvalda 2024-2026 yillardagi tarmoqlar bo‘yicha YaIM dinamikasi keltirilgan.

Tarmoqlar	2024	2025	2026 (prognoz)
Qishloq, o‘rmon va baliqchilik xo‘jaligi	21,5%	20,9%	20,1%
Sanoat	23,8%	23,6%	23,8%
Qurilish	6,6%	7,0%	7,5%
Xizmatlar sohasi	45,8%	46,7%	47,6%
Mahsulotga sof soliqlar	2,3%	1,8%	1,0%

**1-jadval. O‘zbekiston YaIM tarkibining tarmoqlar kesimida dinamikasi (2024-2026)**

Maqolada O‘zbekiston YaIMning ishlab chiqarish tarkibidagi o‘zgarishlar tahlil qilinadi, asosiy tendensiyalar va ularni belgilovchi omillar aniqlanadi hamda kelgusidagi rivojlanish istiqbollari baholanadi.

### **Adabiyotlar sharhi**

Iqtisodiyotning tarmoq tarkibi masalalari jahon iqtisodiyotshunosligida keng o‘rganilgan. Simon Kuznets (1971) nomidagi Nobel mukofoti laureati mamlakatlar rivojlanishi davomida iqtisodiyot tarkibida qishloq xo‘jaligi ulushining kamayib, sanoat va xizmatlar ulushining ortib borishini empirik tarzda isbotlagan [5, 89]. Ushbu qonuniyat hozirgi kunda ham o‘z ahamiyatini saqlamoqda.

Xoll Cheneri va Moises Saykin (1975) tomonidan ishlab chiqilgan "tarkibiy o‘zgarishlar modeli" mamlakatlar iqtisodiy o‘sish davomida uch bosqichdan – agrar, industrial va postindustrial bosqichlardan o‘tishini asoslagan [2, 234]. Rivojlanayotgan mamlakatlarning aksariyati hozirda agrar va industrial bosqichlar oralig‘ida joylashgan bo‘lib, O‘zbekiston ham shular jumlasiga kiradi.

O‘zbekistonlik olimlardan R.Abduvaxabov (2019) o‘zbek iqtisodiyotida tarkibiy siljishlarni tadqiq qilib, mamlakatda xom ashyo tarmoqlaridan qayta ishlash sanoatiga o‘tish jarayoni kechayotganini va bu jarayonda investitsiyalar muhim omil ekanligini ta’kidlaydi [1, 156]. Sh. Nazarov (2021) esa xizmatlar sohasining YaIMdagi ulushi ortib borayotganini va bu tarmoqning bandlikdagi rolini alohida qayd etgan [6, 78].

Jahon banki va XVF ekspertlari (2023-2024) Markaziy Osiyo mamlakatlari iqtisodiyotining rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilib, O‘zbekiston iqtisodiyotining yaqin yillarda eng tez rivojlanayotgan iqtisodiyotlardan biriga aylanganini qayd etgan [3, 45].

So‘nggi yillarda o‘zbek iqtisodchilari tomonidan "yashil iqtisodiyot" va "raqamli iqtisodiyot"ning YaIM tarkibidagi o‘rni ham tadqiq qilinmoqda. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushining ortishi va raqamli infratuzilmaning rivojlanishi iqtisodiyot tarkibiga sezilarli ta’sir ko‘rsatayotgani kuzatilmoqda [3, 189].

### **Tadqiqot metodologiyasi**

Ushbu tadqiqotda sifat va miqdor tahlili usullari qo‘llanilgan. Ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Iqtisodiyot va moliya vazirligi, shuningdek, xalqaro tashkilotlar (Jahon banki, XVF)ning rasmiy nashrlaridan olingan. Tadqiqot davri 2015-2026 yillarni qamrab oladi. Tahlilda quyidagi usullardan foydalanilgan: dinamik qatorlar tahlili, tarmoq ulushlarini hisoblash, o‘rtacha yillik o‘sish sur‘atlarini aniqlash, tarkibiy siljishlarni baholash. Birinchi qism maqolaning ayrim qismlarini o‘z ichiga oladi.

### **Asosiy qism**

#### **O‘zbekiston YaIM tarkibining umumiy tavsifi**

O‘zbekiston iqtisodiyotining hozirgi tuzilishi, ya’ni ishlab chiqarish tarkibi, tahlil davrida sezilarli o‘zgarishlarga uchradi. Xizmatlar sohasi hozirgi vaqtda mamlakat iqtisodiyotining asosiy tarkibiy qismi bo‘lib, YaIMda eng katta ulushga ega (2025-yilda qariyb 47 foiz). Bu xizmatlarning o‘shish sur‘ati (14,7 foiz) umumiy iqtisodiy o‘shishdan ikki barobar yuqori ekanligi bilan izohlanadi.

Sanoat tarmog‘i YaIMda doimiy ravishda 23-24 foiz ulushga ega bo‘lib, iqtisodiyotda ikkinchi o‘rinda turadi. 2025-yilda sanoat ishlab chiqarishi 6,8 foizga oshgan. Sanoatning tarkibida qayta ishlash sanoati ulushi ortib bormoqda – 2022-2024-yillarda qayta ishlash sanoatining YaIMdagi ulushi 21 foiz darajasida barqaror saqlangan.

Qurilish YaIMning nisbatan kichik (7 foiz atrofida) ammo eng tez o‘sayotgan tarmoqlaridan biridir (14,2 foiz, 2025). 2026-yilda qurilish hajmini 400 trln so‘mga yetkazish va kamida 17 foiz o‘shishni ta’minlash rejalashtirilgan. Qishloq xo‘jaligi ulushi esa 21-23 foiz atrofida bo‘lib, iqtisodiyotda uchinchi o‘rinda turadi. Ushbu tarmoqning ulushi 2022-yildagi 23 foizdan 2025-yilda 20,9 foizgacha pasaydi.

### **Ishlab chiqarish tarkibidagi o‘zgarishlarning asosiy yo‘nalishlari**

Tarkibiy o‘zgarishlarning birinchi asosiy yo‘nalishi – xizmatlar sohasining jadal rivojlanishi. 2015-yilda xizmatlar ulushi qariyb 40 foizni tashkil qilgan bo‘lsa, 2025-yilda bu ko‘rsatkich 46,7 foizga yetdi. Rivojlangan mamlakatlarda xizmatlar ulushi 70-80 foizga yetishini inobatga olsak, O‘zbekistonda bu sohaning salohiyati hali to‘liq ochilmagan.

Ikkinchi yo‘nalish – sanoatda qayta ishlash tarmoqlari ulushining ortishi. O‘zbekiston hukumati sanoat siyosatida asosiy e’tiborni mahalliy xom ashyoni chuqur qayta ishlash va yuqori qo‘shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishga qaratmoqda. Avtomobilsozlik, kimyo, to‘qimachilik va qurilish materiallari ishlab chiqarish yetakchi sanoat tarmoqlari hisoblanadi. 2026-yilda avtomobil ishlab chiqarish hajmini 510 mingtaga yetkazish rejalashtirilgan.

Uchinchi yo‘nalish – qishloq xo‘jaligi ulushining nisbatan pasayishi. Bu mutlaq ma’noda qishloq xo‘jaligi ishlab chiqarishining qisqarishini emas, balki boshqa tarmoqlarning tezroq rivojlanayotganini anglatadi. 2025-yilda qishloq xo‘jaligi 4,4 foizga o‘sgan bo‘lib, bu sohada modernizatsiya va klaster tizimiga o‘tish natijasida hosildorlik oshgan.

Omillar	2024	2025	O‘zgarish	Asosiy sabablar
Xizmatlar o‘shishi	12,5%	14,7%	+2,2 f.p.	Bank xizmatlari, IT, turizm
Qurilish o‘shishi	8,5%	14,2%	+5,7 f.p.	Infratuzilma loyihalari, uy-joy qurilishi

Investitsiyalar (YaIMga nisbatan)	27,3%	28,5%	+1,2 f.p.	Xorijiy investitsiyalar (43 mlrd \$)
Eksport o‘sishi	18,5%	24,0%	+5,5 f.p.	Qayta ishlangan mahsulotlar ulushining ortishi

**2-jadval. O‘zbekiston YaIM tarkibining o‘zgarish omillari (2024-2025)**

**Natijalar**

Tahlil natijalariga ko‘ra quyidagi xulosalarni chiqarish mumkin:

1. O‘zbekiston iqtisodiyotida xizmatlar sohasi yetakchi tarmoqqa aylangan bo‘lib, uning ulushi 2025-yilda qariyb 47 foizga yetdi. Bu ko‘rsatkich o‘rtacha daromadli mamlakatlar darajasiga mos keladi.

2. Sanoat tarmog‘i YaIMning qariyb 24 foizini tashkil etib, barqaror ulushga ega. Qayta ishlash sanoati ulushining ortishi iqtisodiyotning diversifikatsiyalashayotganini ko‘rsatadi.

3. Qurilish tarmog‘i eng yuqori o‘shirish sur‘atlariga ega (14,2 foiz, 2025) bo‘lib, uning ulushi 2026-yilda 7,5 foizga yetishi prognoz qilinmoqda.

4. Qishloq xo‘jaligi ulushining nisbatan pasayib borishi (23 foizdan 21 foizgacha) iqtisodiyotda tarkibiy o‘zgarishlar davom etayotganidan dalolat beradi.

**Xalqaro va mintaqaviy kontekst**

O‘zbekiston Markaziy Osiyo mintaqasining eng tez rivojlanayotgan iqtisodiyotlaridan biri hisoblanadi. Jahon bankining 2026-yil aprel oyidagi hisobotiga ko‘ra, Markaziy Osiyo iqtisodiyoti 2025-yilda 7 foizga o‘sgan – bu so‘nggi 14 yildagi eng yuqori ko‘rsatkichdir. Mintaqada O‘zbekiston (7,7%), Qirg‘iziston (11,1%) va Tojikiston (8,4%) eng yuqori o‘shirish sur‘atlariga ega bo‘lgan mamlakatlardir. Jahon banki O‘zbekiston uchun 2026-yilga mo‘ljallangan prognozni 6,4 foizga, 2027-yilga mo‘ljallanganini esa 6,7 foizga oshirgan. Bu qayta ko‘rib chiqish oltin narxlarining yuqoriligi, investitsion faollik va davom etayotgan tarkibiy islohotlar bilan bog‘liq. Quyidagi rasmda O‘zbekistonning Markaziy Osiyo mamlakatlari va boshqa rivojlanayotgan davlatlar bilan taqqoslagandagi ishlab chiqarish tarkibi ko‘rsatilgan.

**Tarkibiy o‘zgarishlarni belgilovchi omillar**

O‘zbekiston YaIM tarkibidagi o‘zgarishlarni belgilovchi asosiy omillar quyidagilardan iborat:

Birinchidan, investitsiyalar. 2025-yilda mamlakatga jalb etilgan xorijiy investitsiyalar hajmi 43 mlrd AQSh dollaridan oshgan. Hozirda O‘zbekistonda xorijiy kapital ishtirokidagi 17 mingdan ortiq korxonalar faoliyat yuritmoqda. Investitsiyalarning asosiy qismi energetika,

sanoat, infratuzilma va logistika sohalariga yo‘naltirilgan . 2026-yilda esa 50 mlrd dollar xorijiy investitsiyani jalb qilish rejalashtirilgan .

Ikkinchidan, eksportning diversifikatsiyasi. 2025-yilda eksport hajmi 24 foizga oshib, 33,8 mlrd AQSh dollariga yetdi. Eksport tarkibida qishloq xo‘jaligi mahsulotlari, to‘qimachilik, energetika hamda xomashyoni qayta ishlash tarmoqlarining ulushi ortgan.

Uchinchidan, iste‘mol va ichki talab. Aholi sonining yiliga 700 ming kishiga o‘sishi, real daromadlarning (2025-yilda 9,2 foizga oshgan) va urbanizatsiya darajasining ortishi xizmatlar va qurilish sohalariga talabni oshirmoqda .

To‘rtinchidan, institutsional islohotlar. Iqtisodiyotni boshqarish tizimi, soliq tizimi va davlat-xususiy sheriklik mexanizmining takomillashtirilishi investitsion muhitni yaxshilamoqda. Biroq Jahon banki ekspertlari ta‘kidlaganidek, iqtisodiyotda davlat ulushining saqlanib qolishi xususiy sektor rivojlanishini cheklovchi asosiy omil bo‘lib qolmoqda .

Beshinchidan, tashqi omillar. Oltin narxining yuqori darajada saqlanishi, pul o‘tkazmalari hajmining (2025-yilda 37 foizga oshib, 18,9 mlrd dollarga yetgan, bu YaIMning 13 foizini tashkil qiladi) va Rossiya Federatsiyasiga bog‘liqlik sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda .

### **Muammolar va cheklovlar**

Ijobiy tendensiyalarga qaramay, YaIM tarkibidagi o‘zgarishlarning bir qator muammoli jihatlari ham mavjud:

Yuqori texnologiyali tarmoqlarning ulushi pastligi. O‘zbekiston iqtisodiyotida innovatsion va yuqori texnologiyali sanoat tarmoqlarining ulushi hali juda past (YaIMning 2-3 foizi atrofida). Bu raqamli iqtisodiyot va yashil texnologiyalarni rivojlantirish, ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini (ITTKI) qo‘llab-quvvatlash orqali oshirilishi mumkin.

Regional nomutanosibliklar. Tarmoq tahlili O‘zbekiston hududlari iqtisodiyotining tuzilishi keskin farq qilishini ko‘rsatadi. Toshkent shahri va Toshkent viloyatida xizmatlar va sanoat yetakchi bo‘lsa, qator hududlarda qishloq xo‘jaligi ulushi 40-50 foizni tashkil etadi. Quyidagi xaritada respublika hududlarining iqtisodiy ixtisoslashuvi tasvirlangan.

Energiya va suv resurslariga bog‘liqlik. Iqtisodiyot tarmoqlarining rivojlanishi energiya resurslari va suv bilan ta‘minlanishga juda bog‘liq. "Yashil iqtisodiyot"ga o‘tish va qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushini oshirish bu bog‘liqlikni kamaytirishi mumkin .

Tashqi zarbalarga zaiflik. Tashqi savdo va investitsiyalarning ayritomonlama tuzilganligi (asosiy ulush Xitoy, Rossiya va Yevropa Ittifoqi mamlakatlariga to‘g‘ri keladi) O‘zbekiston iqtisodiyotini tashqi zarbalarga nisbatan zaif qiladi. Geosiyosiy taranglik va savdo cheklovlari bu ta‘sirlarni kuchaytirishi mumkin .

### **Xulosa**

O‘zbekiston Respublikasida YaIMning ishlab chiqarish tarkibi tahlili quyidagi xulosalarni chiqarishga imkon beradi:

1. Tarkibiy o‘zgarishlarning ijobiy yo‘nalishi. O‘zbekiston iqtisodiyoti tarkibida qishloq xo‘jaligi ulushining pasayib, xizmatlar va sanoat ulushining ortib borayotgani mamlakat rivojlanishida tarkibiy siljishlar kuzatilayotganini ko‘rsatadi. 2025 -yilda iqtisodiyot 7,7 foizga o‘sgan bo‘lib, bu so‘nggi yillardagi eng yuqori ko‘rsatkichdir.

2. Yetakchi tarmoq – xizmatlar. Xizmatlar sohasi qariyb 47 foiz ulush bilan YaIMning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Ushbu tarmoqning 14,7 foizga o‘sgani aholi turmush darajasi oshgani, iste‘mol tuzilmi o‘zgargani va raqamli iqtisodiyot rivojlanayotganidan dalolat beradi.

3. Qayta ishlash sanoatining roli ortmoqda. Qayta ishlash sanoatining YaIMdagi ulushi 22-23 foiz atrofida saqlanib qolgani iqtisodiyotda sanoatlashtirish jarayonining barqaror davom etayotganidan dalolat beradi. Xom ashyoni qayta ishlash va eksportni diversifikatsiya qilish bo‘yicha strategiyalar izchil amalga oshirilmoqda.

4. Mavjud kamchiliklar. Yuqori texnologiyali tarmoqlar ulushining pastligi, hududiy nomutanosibliklar, energetika va suv resurslariga yuqori darajada bog‘liqlik asosiy muammo sifatida qolmoqda.

5. Kelgusidagi ustuvorliklar. Investitsiyalarni yanada oshirish (2026-yilda 50 mlrd dollar), qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushini oshirish, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, eksport bozorlarini diversifikatsiya qilish asosiy vazifalardir.

### **Taklif va tavsiyalar**

Tadqiqot natijalariga ko‘ra quyidagi tavsiyalarni ilgari surish mumkin:

1. Yuqori texnologiyali tarmoqlarni qo‘llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish – IT, biotexnologiya, farmatsevtika va boshqa innovatsion tarmoqlar uchun maxsus iqtisodiy zonalarni tashkil etish, soliq va bojxona imtiyozlarini qo‘llash;

2. Hududlarning iqtisodiy ixtisoslashuvini chuqurlashtirish – har bir hududning tabiiy va iqtisodiy xususiyatlaridan kelib chiqib, sanoat va agrosanoat klasterlarini shakllantirish;

3. Energiya samaradorligini oshirish va "yashil iqtisodiyot"ga o‘tish – qayta tiklanuvchi energiya manbalari (quyosh, shamol) ulushini bosqichma-bosqich oshirish, energetika tizimida yo‘qotishlarni kamaytirish;

4. Xususiy sektor rolini kuchaytirish – iqtisodiyotda davlat ulushini qisqartirish, raqobat muhitini yaxshilash, 2026-2027 yillarda bir qator yirik davlat korxonalarini xususiylashtirish;

5. Xizmatlar sohasida raqobatbardoshlikni oshirish – bank, sug‘urta, IT, ta‘lim, turizm va transport-logistika xizmatlarida sifat va qulaylikni oshirish.

**Foydalangan adabiyotlar**

1. Abduvaxabov R. (2019). O‘zbekiston iqtisodiyotida tarkibiy o‘zgarishlar va ularning samaradorligi. – Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 245 b. B. 156.
2. Chenery H., Syrquin M. (1975). Patterns of Development, 1950-1970. – London: Oxford University Press, 234 p. B. 234.
3. Jahon banki (2024). Yevropa va Markaziy Osiyo iqtisodiyoti: barqaror o‘shish va tarkibiy o‘zgarishlar. – Vashington: World Bank Publications, 189 p. B. 45.
4. Karimov Sh. (2023). "Yashil iqtisodiyot" va O‘zbekiston taraqqiyoti: muammo va yechimlar. – Toshkent: Fan nashriyoti, 312 b. B. 189.
5. Kuznets S. (1971). Modern Economic Growth: Rate, Structure, and Spread. – New Haven: Yale University Press, 529 p. B. 89
6. Nazarov Sh. (2021). O‘zbekistonda xizmatlar sohasining rivojlanishi: tahlil va istiqbollar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 198 b. B. 78.
7. Rasulov A. (2020). Makroiqtisodiy tahlil va prognozlashtirish. – Toshkent: Iqtisodiyot va huquq nashriyoti, 278 b. B. 45.
8. Tolipov Sh. (2022). "O‘zbekiston-2030" strategiyasi: iqtisodiy modernizatsiya va tarkibiy o‘zgarishlar. – Toshkent: Adabiyot uchqunlari, 291 b. B. 112.